

Тетяна Повалій

Науковий керівник – к.пед.н, доц. к-ри герм. філології Дука М.В.

(Сумський державний педагогічний університет

імені А.С.Макаренка)

ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ

Відповідно до Стандарту вищої освіти України галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Хореографія) майбутній фахівець повинен спілкуватися іноземною мовою на професійному та побутовому рівнях [3, с. 6]. Зауважимо, що майбутнім фахівцям-хореографам у своїй професійній діяльності потрібно вміти організовувати та проводити майстр-класи, мета яких – спілкування з аудиторією: надання інформації щодо різновидів такого виду мистецтва як танець; переконання у необхідності ретельного ознайомлення зі зразками народної та сучасної хореографії, їхніми головними формами, композиційною структурою, основними рухами, ритмами, манерою виконання; спонукання до вивчення хореографічно-педагогічної моделі підготовки фахівців у різних країнах світу та розповсюдження власних культурно-освітніх здобутків і цікавих режисерських знахідок. Отже, виникає нагальна потреба формування у майбутніх хореографів компетентності в англomовному монологічному мовленні, оскільки саме за допомогою монологу вони презентують та надають відповідну інформацію.

Іншомовна професійно спрямована компетентність у монологічному мовленні трактується науковцями як здатність реалізувати усномовленневу комунікацію у монологічній формі в життєво важливих для певного віку сферах і ситуаціях відповідно до комунікативного завдання [1, с. 340]. Зазначимо, що компетентність в англomовному монологічному мовленні як необхідна складова набору компетентностей хореографа, демонструє високий рівень загальної культури, освіченості, інтелігентності та професійного потенціалу майбутнього фахівця.

Проблему формування іншомовної мовленнєвої компетентності досліджували О. Бігич, О. Устименко, Т. Попова, В. Черниш, І. Зимня, С. Ніколаєва, Є. Пассов, Г. Рогова та ін. Питанням визначення сутності та структури іншомовної професійно спрямованої компетентності у монологічному мовленні майбутніх фахівців нелінгвістичних спеціальностей присвячено наукові розвідки А. Онуфрівої, Л. Бондар, Ю. Семенчука, Я. Окопної, Н. Микитенко, О. Петрашук, А. Самсонова та ін. Формуванням мовленнєвої компетентності учнів загальноосвітньої школи займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема Н. Веніг, Н. Дика, Л. Кулибчук, Т. Мельник, А. Нікітіна, С. Цінько та ін. Аналіз досліджень лінгвістів та методистів, а також державного стандарту з хореографії [3], дає змогу виділити основні складники компетентності в професійно спрямованому англомовному монологічному мовленні майбутніх хореографів.

Першим складником є фонетичні, лексичні, граматичні, країнознавчі, лінгвокраїнознавчі, соціокультурні та фахові **знання**, а саме: знання щодо особливостей іншомовного усного монологічного мовлення; вимовні, інтонаційно-ситакичні норми побудови та оформлення іншомовних фраз; значення спеціальних мовних засобів; значення паралінгвістичних явищ (жести, міміка); базисні елементи культури іншомовного монологічного мовлення; країнознавчу та лінгвокраїнознавчу інформацію; фундаментальну та спеціальну інформацію в галузі хореографічно-педагогічної діяльності; дидактичні й методичні засади навчання хореографії; танцювальний фольклор та історію хореографічного мистецтва; особливості сучасної пластично-рухової мови; біографічні відомості життя та творчості видатних хореографів тощо.

Наступним складником компетентності у монологічному мовленні є загальні та спеціальні **вміння**, серед яких: висловлювати власну думку і власне ставлення до предмета мовлення; описувати хореографічні постановки; робити повідомлення чи розповідь за темою, зокрема хореографічною; оптимально використовувати мовний матеріал з хореографічно-педагогічної теми; залучати для викладу певної теми матеріал суміжних тем, комбінуючи і варіюючи

матеріал за формою та змістом; планувати зміст монологічного висловлювання; розрізняти хореографічні напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками; володіти основами логоритмічної та хореотерапевтичної діяльності; екстраполювати національні та регіональні соціокультурні хореографічні цінності та традиції в освітнє середовище засобами монологу; оперувати професійною термінологією; аргументовано відстоювати власну точку зору в процесі вирішення виробничих питань та ін.

Ще одним складником є загальнонаукові та загальнопредметні **навички**, зокрема: організувати своє монологічне висловлювання, структурувати і укладати його; дотримуватись етичних норм у формуванні комунікаційних стратегій із колегами-хореографами, соціальними партнерами, вихованцями та їхніми батьками; організовувати співпрацю вихованців на заняттях хореографії; спілкуватися в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; володіти засобами невербальної комунікації та хореографічною лексикою; аналізувати соціально й особистісно значущі світоглядні проблеми власної професійної діяльності; оцінювати педагогічний досвід у галузі викладання хореографічних дисциплін; застосовувати вербальний коментар щодо виконання вправ та екзерсисів у лаконічній та доступній для вихованців формі; організовувати комунікацію вихованців, створювати рівноправну, справедливу і доброзичливу атмосферу на хореографічних заняттях тощо.

Отже, зміст та структура компетентності у професійно спрямованому англomовному монологічному мовленні майбутніх хореографів пояснюється:

- формуванням навичок і вмінь користуватися фаховою спеціалізованою термінологією, типовими фразеологічними зворотами, граматичними структурами в процесі професійно спрямованого англomовного спілкування на основі відповідних проблемних навчально-танцювальних ситуацій;

- необхідністю формування навичок і вмінь адекватно оцінювати іншомовного співрозмовника (вихованця під час танцювальних занять або колегу-хореографа в процесі спілкування), передбачати його реакції на свої висловлювання в ході іншомовної комунікації, розуміти тактику поведінки;

– наявністю у майбутніх фахівців знань щодо комплексної взаємодії хореографа та вихованця (здатність і готовність опитувати танцівників під час занять, проводити фізичну підготовку, проводити роботу з техніки безпеки в танцювальному залі, давати рекомендації щодо санітарії та здорового харчування тощо);

– наявністю знань стосовно принципів організації та структурування висловлювання (відповідати за зв'язність і логічність побудови висловлювання, а також застосовувати знання про особливості мовної та немовної поведінки у ділових ситуаціях (професійних майстр-класах, фестивалях, конкурсах тощо) іншого мовного соціуму);

– володінням мовними вміннями, знаннями менталітету країни, мова якої вивчається, культурними традиціями з метою успішного міжкультурного спілкування та здійснення діалогу культур;

– вмінням активного слухання для одержання додаткових фактів, підведення підсумків почутого, застосування дипломатичного впливу на колегу-хореографа, наданням відповіді на складні запитання, а також умінням знаходити вихід за відсутності мовних засобів у ситуаціях професійного іншомовного діалогу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підруч. для студентів класич., пед. і лінгвіст. ун-тів / О. Б. Бігич, Г. Е. Борецька, Н. Ф. Бориско, С. В. Гапонова, Н. В. Майєр та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – Київ : Ленвіт, 2013. – 590 с.

2. Спінул І. В. Теоретичні підходи до інтерпретації професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії / І. В. Спінул // Наукові записки. Серія : Педагогічні науки. – Кіровоград, 2011. – Вип. 101. – С. 271-278.

3. Стандарт вищої освіти України ступеня «бакалавр» галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (Хореографія) / [уклад. Г. Ю. Ніколаї, О. Є. Реброва, О. А. Заболотна, Т. А. Смирнова, Л. М. Андрощук, Т. Л. Повалій, О. С. Мікулінська]. – К., 2017. – 10 с.

4. Устименко О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу / О. М. Устименко // Іноземні мови. – 2013. – №1 (73). – С. 3-9.

5. Фурманова Т. І. Формування професійної компетентності майбутніх учителів хореографії / Т. І. Фурманова // Вісник. Серія : Педагогічні науки. – 2016. – № 135. – С. 139-143.